

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus ordinem in occupationibus teneat. Cap. xxxiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Deum, Non iurabis neq; per cælum, neq; per terram; Sabbata sanctifices: aut omnibus nostræ professionis hominibus iussa sunt, vt, exactissimam paupertatem purissimam castitatem, & promptissimam obedientiam seruabis, silentium, & reliquas tui status obseruantias custodias: aut, licet nõ præcepta, tamen quasi sub consilio vniuersi nostri status professoribus cõmunia sunt, vt, Psalterium Virginis recitare, sexta feria ieiunare, & nonnullas humilitatis ostensiones coram fratribus exercere: aut tandem specialia sunt, quæ omnes, aut plurimi nostrum statum colentes non faciunt, sed quidam tantum specialiter à Deo vocati, & dono feruoris impulsu, suscipiant. Quæ ad tria priora genera pertinent, publicè, & sine vllò fūco, facienda sunt. Ad bonum namque exemplum, de quo supra diximus, spectat, vt omnes videant, nos bonos Christianos, & bonos religiosos esse, & quæ propria Christiani sunt, & diligentis religiosi, seruare: Et, si omne scandalū vitare tenemur, ita viuamus oportet, vt nullus meritò de nobis, aut graue peccatum, aut regulæ transgressionem, aut in communibus status nostri oscitantiam & negligentiam suspicetur. De hisque dicit Dominus: Videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est.] At alia opera quarto genere bonorum cõtenta, quæ propriè libera & spontanea dicuntur, & à nobis specialiter suscipiuntur, nec sunt omnibus status nostri communia, non palam facienda sunt, sed, si possumus, ab hominum oculis occultanda. De quibus illud intelligitur: Tu autem cum oraueris, intra cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum] Item & illud: Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua.] Vt enim inquit Gregorius: Valde perfectorū est, sic ostenso opere, auctoris gloriam querere, vt de illata laude priuata nesciant exultatione gaudere. Tunc solam namque innoxie hominibus laudabile opus ostenditur, cum per despectum metis veraciter laus impēsa calcatur. Quam quia infirmi quique perfectè contemnendo non superant, necesse est, vt bonum hoc, quod operantur, abscondat. Sape enim ab ipso ostensionis exordio propria laudem querunt: sape verò in ostensione operis, auctoris patefacere gloriam cupiūt, sed excepti fauoribus, in laudis propria cupiditate rapiuntur: Cumque semetipsos diiudicare interiūs negligūt, sparsi exteriori ignorāt, quod agunt, eorumq; opus suæ elationi militat, atque hoc se impedere obsequio largitoris putant.] Nos ergo, qui nõ ita præsumimus, vt nos perfectos iudicemus, proculdubio debemus ista specialia actiones abscondere, & à vëto elationis occultare. Quantis enim periculis pateat, qui in his priuatis deuotionis operibus à laudibus se humanis nõ elongat, indicat Ioel, dicens: Posuit vineam meā in desertum, & ficum meam decorticauit: nudans spoliauit eam, & proiecit, albi facti sunt rami eius.] Cuius vinea in desertum ponitur? Illius quidē, cuius vita bona humanæ laudis sterilitate destruitur. Et cuius ficus decorticatur? Illius certè, à cuius studioso opere regmen humilitatis proicitur. Et cuius rami albi facti sunt? Illius profecto, cuius labores in oculis hominum aspicientium splendent, sed interiūs vermiculus eos fauoris humani cõsumit. Qui labores potiūs modestiæ cortice operendi essent, qui cortex illos velut ramos operiens, in eis fecunditatem, quam vanus splendor abstulit, prudenti abscessione custodiret? Sed si supererogationis opera occultari non possunt, non ob id omittenda sunt, sed intētio rectitudine cohonestanda, qua soli Deo placere desideremus, & nesciri, ac sperni cupiamus. Sape enim Dominus notitia istarū actionum vult tepidos excitare,

Matth. 5.

M. rth. 6.

Greg. Moral. lib. 8. cap. 38.

Ioel. 1.

A & ad femitas perfectionis mouere, si verò ipse qui auctor est omnium, & in medijs humanis laudibus, quas vitare nequiuimus, eximie humilitatis elargitor, vult nos ipsos super candelabrum ponere, & fratribus propalare, non est cur non pusillanimitate ducti, ad vitandas laudes humanas Deo gratissima obsequia, & nostros profectus omittamus. Semper ergo voluntate cupiamus abscondi: si autem id aut qualitas exercitationis non ferat, aut Dominus, cui placere volumus, non permittat, fidenter bonum in cõspectu hominum operemur. memoria iugiter cogitantes, quoniam bonū, quod facimus, à nobis non est, sed Deo id misericorditer donante suscipimus.

Quòd religiosus ordinem in occupationibus teneat.

CAP. XXXIII.

NIVERSA virtutis studia, siue debita sint, siue spõte à nobis suscepta, ordinem amāt: nõ solū eum, quo debita liberis præferuntur, sed eum quoque, quo vnumquodque studium, opusve in hora sibi commoda, aut incõgruenti tempore collocatur. Nam quæ sine ordine fiunt, seipsa præpediunt, & quibusdam iam instantibus, & debitum sibi tempus deposcentibus, in alijs, quæ in importunum tempus reiecit, festinare compellunt. Nimia autem festinatio distractionem, irreuerentiā, inquietudinem, & multos alios defectus importat, quibus anima, dū se bono opere mudare debuerat, nouis maculis foedatur, nouis peccatis inficitur. Est etiā ordinis prætermisio, animi vecordis, & parum spiritualia curantis, ostensio: qui, quod nunc in ista occasione sibi libet, facit, & vt suæ satisfaciatur carnali voluntati, Dei cultum modò instantem, aut lectionem, aut aliquid simile, aut in aliud tempus differt, aut sine vllò timore, & verecundia prætermittit. Quare, sicut qui hospitem honorabilissimum domo prius exceptum, causa abiecti hominis superuenientis excludit, magnam illi infert iniuriam: ita qui ob colloquutionem aut occupationem nõ necessariam, orationem, aut psalmodiā, vel lectionem ab hora sibi destinata dimouet, ingentem sanctis operibus iniuriam facit. Dicit profectò iste sancto operi nunc instanti, & suam horā deposcenti, illud Ecclesiastici: Transi hospes, & orna mensam, & quæ in manu habes, ciba ceteros. Exi à facie honoris amicorū meorum, necessitudine domus meæ hospitio mihi factus est frater.] Attende quo ordine sancto operi iniuriam faciat, & vsque ad eius cõtemptrum perueniat. Primò enim dicit illi, vt transeat, id est, vt à sua sede cõsurgat, & tempus sibi debitum, aut destinatū, vano colloquio, aut ineptæ occupationi superuenienti derelinquat. Deinde præcipit, vt ornet mesam, nepe vt seculari negotio seruiat, & veluti seruus, qui Domino deseret, aliam horam non impeditam expectet. Postea iubet, vt ex his, quæ ad manum habet, cibet ceteros: scilicet, vt etiā cum aliquo suo detrimento, & cum tranquillitatis, aut reuerentiæ, quæ ipsi debebatur, impendio, in suum tempus illud negotium suscipiat, & aliò illius causa commigret. Tandem intimat illi, vt exeat, nimirum, vt ob alias occupationes inanes penitus sine tempore maneant, & animā tepidam deferat, & ab ea velut contemptus hospes vanitatis admiffa causa discedat. Sic homines spirituales in carnales commutantur: Dum enim hodie, & postea cras, & postmodum per aliquot dies

Ecl. 29.

orationem, lectionem, & alias spirituales functiones secularium negotiorum causa relinquunt, cum volunt ad eas redire, viam reditus nesciunt, aut illa veluti tribulis, & spinis impeditam inueniunt, & spirituali conuersatione priuari, in rebus secularibus, quas ad vnum admiserant diem, ad extremum diem vsque persistunt. Si vero mediis sanctis operibus Christum hospitio recipimus, timeant hi, qui bona opera prius inordinate faciunt, & postea omnino reiciunt, ne Christum pariter cum illis reiciant. Timeant, ne audiant in die discussionis: Hospes eram, & non collegistis me.] Cum enim adest orationis, aut lectionis hora, Christus nobiscum loquaturus, aut nos docturus aduenit; quem proculdubio non recipimus, si negotij secularis causa, orationi vel lectioni aditum ocludamus. Fitque illud Canticorum, vt anima, quæ Christo pulsanti, & ingressum roganti aperire noluit, cum mutata cogitatione vult, illum non iam rogantem, sed indignabundum, & à se fugientem accipiat. At ille, inquit, declinauerat, atque transierat. Iusta sanè tantæ irreuerentiæ, & ingratitude pena, vt, quæ cum sponsus venit, ianuam sui cordis non aperit, cum ipsa ad sponsum venit, non inueniat, & omni consolatione vacua remaneat.

Qui itaque cupit proficere, & sponsi consolationibus perfrui, ordinem in sanctis exercitationibus teneat, suam cuique horam tempusve præscribat, & sine vrgētissima causa spiritualis vitæ ordinem non prætermittat. Sunt enim aliqui habitum religiosum gestantes, sed vitam secularem diligentes, quos non semel vidimus, & videntes non parum doluimus, nec modicum erubimus, qui qualibet vana colloquia, qualibet secularia negotia, nunc curiositatem istud aut illud legendi, nunc cupiditatem nouitates audiendi, aut aliqua similia suis exercitiis spiritualibus anteponunt. Ex quo oritur, vt ea aliquando non faciant, & ferè semper ordinem operandi prætermittant. Videas eos, aut post meridiem, aut etiam ad solis occasum horam primam incipere, & iam lucis orto sydere recitare; & vt totum diuinum officium compleant, quod illuc vsque sine causa prætermiserunt, verba prædicere, carminum partes saltare, & sine vlla attentione, aut reuerentia sedentes, aut iacentes, aut deambulantes, sacras orationes percurrere. Alias preces, quas non ex onere, sed ex more recitant, aut se vestibus exuentes, vt dormiant, aut in lecto cubantes, aut semidormientes, pronunciant. Sanctam meditationem decurtant, & initium, aut finem temporis illi destinati suffurantur, vt illud aut studio, aut vana alicui occupationi concedant. Spirituales libelli lectionem in aliquam incommodissimam horam reiciunt, in qua nec attentionem habere, nec quod legunt, meditari, nec fructum decerpere valeant. Ac demum de eorum vita dicere possumus, quod beatus Iob de mortis regione pronunciat: In qua nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.] Profectò istos ita viuentes, & non tam vitam spiritualem agentes, quam omnia spiritualia studia subannantes, debent prælati duriter increpare, & à nimis aut vanis negotiis diuisus ad ordinem in religiosis exercitiis custodiendum adigere. Nisi fortè ipsi prælati gubernationis curis impliciti, & nescientes modum in occupatione tenere, & magis in Deo, quam in seipsis fiduciam collocare, idem faciant, & sine ordine viuant. Quos ego minimus docere nolo, rogo tamen illos vt memores sint illius sententiæ, quam Saluator suo ore retulit: Medice cura te ipsum.] Et item illius: Quod si fal euauerit, in quo salietur: Ad nihilum valet vltra nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.] Certè si ne-

sciunt, cum gubernationis onere spiritualiter viuere & tempus commodè sibiipsis præripere, & non se totos aliis dare, nesciunt gubernare. Sed de hoc aliàs. Qui ergo ordinem in spiritualibus exercitiis non seruant, cum possint, sunt reprehensione dignissimi, à quibus omnis spiritualis profectus fugiet, omnis diuina consolatio discedet. Hæc enim non datur, nisi præceptum Pauli seruantibus, quo ait: Omnia honestè, & secundum ordinem fiant.] Vbi non est ordo, non est honestas, Vbi non est honestas, non est tranquillitas mentis, qui verò mentis tranquillitatem non habet, nec potest celestibus consolationibus perfrui, nec virtutum profectibus cumulari.

Istum in rebus spiritualibus ordinem Laurentius Iustinianus, vt rem magni momenti, vniuersis Dei seruis commendat. Singuli itaque Deo famulantes, ait, studeant, proprias interioris & exterioris hominis, loco & tempore dirigere actiones: ne anteponenda postponant, & agenda prætereant: quia frequenter seductoria persuasione decipiuntur, qui absque sedula discussione in via Dei pergere aufusecunt. Maximi proculdubio periculi res est, prout suggerit animus, velle degere. Propterea cunctis consulendum est, vt taliter vnumquodque disponant opus, quatenus qualibet hora propriam habeat actionem. Sciant quando orationi, quando lectioni, quando operi manuum incumbendum sit, ne accidia spiritu in mentis dubietatem, vel hebetudinem enectò, tempus suum inaniter consumant. Semper studeant potiora opera quietiori & congruentiori tempore captare. O quoties immūdorū spirituum ridiculum efficiuntur imprudentes: O quantis spiritualibus deprædantur profectibus: ij, qui spero mentis cõsilio, suis inseruiunt voluptatibus? Quam sæpè lectioni vacant, cum orare deberent: Orationi insistant, cum liceret operari, ac per hoc torpore depressi fraudeq; decepti, cuiuscumq; operis debito priuantur fructu, insipientia ipsorum hoc perpetrante. Non sic verò, qui pollent prudentia: & qui celestem magni pendentes gratiam, cælorum regna sagaciter diripere moliantur. Singula singulis peragunt horis: nec penes ipsos quidquam inordinatum prætermittitur. Et quoniam cuncta statutis perficiunt temporibus, ideo proficiunt, vitamq; suam sine tædio deducunt. Et Bonaventura ad idem hortatur, dicens: Idcirco, discipulis veritatis, est cum diuturniori exercitio sagaciter laborandum, cum suas orationes, vel Psalmos, vel Hymnos, vel quæcumque alia dixerint, vt stabliant in se numerum dicendorum: item quid primò, quid secundò, quid tertio, nisi fraterna charitate, vel necessitate aliqua, vel obedientia maioris aliquatulum retardentur: semper id, & eo modo, quo decreuerint, studeant adimplere: quia ex isto felici exercitio relinquuntur quædam habitatio in mente, de qua sæpè animus non modicum contristatur, si aliqua negligentia, vel inertia consuetum exercitium derelinquat: imò quod in principio ipsius exercitij spiritualis laboriosum videbatur, spiritui postmodum quasi versum in consuetudinem, sui decore alliciat: vt iam frigiditas versa in calorem, tarditas in velocitatem, maxime quia amore vniciuo trahitur, experimento infallibili comprobetur.] Ex quorum verbis iam aliqua utilitates elacent, propter quas est studiorum spiritualium ordo seruandus, quibus sanè carebit, qui omnia perturbatè agit, & cuique studioso operi minime suum tempus locumque concedit. Sit igitur spiritualium virorum vita amatrix ordinis, & quæ in suis operibus quoddam genus immutabilitatis teneat, & æternitatis naturam imitetur. Vt sicut ista semper est eadem, & nulla

Matt. 25.

Cant. 5.

Iob. 30.

Luc. 4.
Matth. 5.

1. Cor. 14

Laurent.
Iustim. lib.
de discipl.
& profect.
monast.
conuer. c.
10.Bonauer.
de mysti-
ca Theo-
log. cap. 3.
paricul. 3

inconstantia volubilitate mutatur, & vicissitudini nulli subiicitur, ita vita iustorum eodem tenore procedens, & statim horis, & temporibus idem faciens, ad beatam aeternitatem se properare declarat. Quem admodum etiam horologium bene dispositum & solerter ab aliquo gubernatum, iuxta motum solis, & dici horam acu designat, & cymbalum pulsat: ita vir iustus secundum praecognitam Domini voluntatem, semper se moueat, & certis horis atque temporibus idem opus, ut orationem, aut lectionem, aut psalmodiam exerceat. Ad eum ut sicut miraculo, atque prodigio deputatum est, (sicut reuera fuit) quod horologium Achaz tempore Exechiae eodem diei tempore, non eandem quam soleret, sed diuersam horam signaret; ita spiritualem virum ordinem vitae mutare, & sua virtutis studia, aut praeparare, aut postponere, quasi miraculum videatur.

4. Reg. 20.

Multi quidem sunt, quae istum exercitiorum sanctorum ordinem à nobis exposcunt. Nam illum docet ipsa vita religiosa, cuius sumus ipsi cultores: quae communes omnibus religiosis virtutis actiones in eandem semper horam reiecit. Horam enim habet certam, & determinatam, qua orationi, & aliam, qua Missae sacrificio, & aliam, qua psalmodiae, aut conscientiae examinationi, aut corporis refectioni, aut dormitioni, aut labori manuum, aut aliis occupationibus insistamus. Et sicut ipsa seuerè, & ferè sine ulla relaxatione praecipit, ut vniuersi religiosi, cum ad aliquod horum vocantur, in vnum conueniant, & commune opus simul perficiant; ita ipso opere docet in particularibus operibus ordinem esse seruandum, & sine legitima causa non esse ab illo discendum. Huius verò pie matris documentum esse à nobis reuerenter suscipiendum Dominus ipse confirmat: qui, ut est in Ecclesiastico, & honorauit patrem in filiis, & iudicium matris exquirens, firmavit in filios. Quod nihil aliud est, nisi Dominum praeccepta matris nostrae vitae religiosae, suo praeccepto rata facere, & suae voluntatis ostensione probare. Religio verò non à se ipsa hunc ordinem piarum actionum inuenit, sed ab ipsa vniuersali Ecclesia Dei, cuius est filia selectissima manifestè didicit. Quis enim ignorat, sanctam Dei Ecclesiam in Dei cultu ordinem magnum, & exquisitum tenere, & singulis diebus proprias horas, quibus Dominus sit à nobis laudandus, & horam qua incrementum sacrificium sit offerendum designare? Profectò id adeo notum est, ut & ipsae laudationes diuinae horarum nomen vsurpent, & hora prima, tertia, sexta, nona, & sic aliae deinceps nominentur. Quis etiam nesciat ab Ecclesia singulis annis dies esse notatos, quibus aut ieiunandum sit, aut ab operibus seruilibus vocandus, aut sobrietatis remissioni, & sanctae sinceritati, ut ait Augustinus, insistendum? Sicut ergo motus cordis ab ipso incipiens, primò in proximas corporis partes, & deinde in remotas & externas eadem se ratione diffundit, adeo ut ex pulsu arteriae medici intemperiem calidam totius corporis à corde prouenientem agnoscat: ita hic motus ordinatus Ecclesiae, quam ipsa vitae religiosae, veluti proximae parti communicat, aequum est, ut ad singulos spirituales viros, tamquam ad remotiores partes, se demittat: qui etiam eodem modo, ac totam Ecclesiae corpus, cuius sunt partes, moueantur, & in omnibus, quae in Dei obsequium peragunt, ordinem seruent. Nec sola Ecclesia, aut vita religiosa nunc ordinem postulant, sed etiam ipsa, qua constamus, natura, nos ad ordinem in piis studiis tenendum inuitat. Quia ut sani & vegeti viuamus, nostra natura ordinis est assecratrix, & eiusdem diei temporibus cibum & potum

A accipere, somno indulgere, corporis exercitatione uti, & labore quiescere, & paulare iubet. Si verò cibum, & potum ultra tempus destinatum differamus, aut laborem plus aequo protrahamus, aut debita nos requie, & somno priuemus statim aut corporis lassitudo, vel ad quid operis faciendum ineptitudo, vel corporalis infirmitas monet nos, quantum malum afferre possit in his rebus ordinis praetermissio: ita ut mente sani, robustique simus, necesse est in his quibus mens educatur, & crescit, ordinem, & modum obseruare. Nonne cibus & potus animae, sunt studia virtutum, quae & eam recreant, & in vita spiritali sustentant? Et quidem: nam & sapientia cibabit timentem Dominum, pane vitae & intellectus, & aqua sapientiae salutaris potabit illum. Nonne somnus animae est inter oratio, humilis deprecatio, & pura contemplatio diuinorum, qua & rebus temporalibus dormit, & in sinu Domini, quasi in lecto mollissimo requiescit? Et sanè ita est: Nam & discipulus ille praedilectus, in sinu Saluatoris recumbens, isto spiritali dormiuit somno, cum diuinitatis eius mysteria conspexit. Nonne animae exercitatio, est abnegatio sui, qua prauos affectus & vitia, velut humores noxii minuit, atque consumit? Sed in dubium esse non potest Salomonis sententiam excipienti: Diligenter exerce agrum tuum, ut postea aedifices domum tuam. Agrum quippe exercere est, vitia nostra mortificatione conuellere, & affectus nostri abnegatione purgare. Vnde Gregorius ait: Quidnam est, praeparato opere, agrum diligenter exercere, nisi euulsi iniquitatis sentibus, actionem nostram ad frugem retributionis extollere? Si ista cibus, & potus, & quies, & exercitatio animae sunt, liquet, quoniam si nunc in totum omittantur, nunc sine causa differantur, & postea sine ordine, & modo praesumantur, anima vegeta, & robusta esse non potest, quae corpore delicatior est, & magis quam illud ab ordine pendet, & certis temporibus suum cibum, & potum, & somnum, & exercitacionem requirit.

Et nos quidem studiosis operibus non solum intendimus tempus occupare, sed merita apud Dominum adaugere, & ipsi nos quam gratissimos facere, & perfectionem adipisci: quae omnia vna ordinis perturbatione, aut in totum, aut magna ex parte frustrantur, & magni à nobis thesauri perduntur. Res enim sine ordine factae saepe merita non adaugent: nam, ut inquit Ambrosius, scire quid facias, & Ordinem nescire faciendi, non est perfecta cognitio: offendunt plerumque praepostera. Et statim ordinis ignorantia conturbat negotiorum naturam, formamque, meritorum. Et ipso ordinis contemptu turbatur homo, atque distrahitur, ita ut opus occurrès irreuerenter, ac tepidè faciat, & non tam meritum, quam Domini indignationem incurrat. At quomodo nos Deo gratos faciemus bonis actionibus tepidè factis, & ex eo animo promanantibus, qui illius vanitates praetulit, & quasi res nullius momenti vsque ad tempus prophanis occupationibus vacuum, illas opere exercendas omisit? Aut quo pacto haec ad perfectionem perducent, quae mille imperfectionibus scateant, & mentem scrupulis ignauiae & irreuerentiae vulnerant, & imperfectionum labe cruciant? O quanta mala vnum malum perturbati ordinis se cum importat. Isti, qui omnia miscent, & sine villo ordine viuunt, & suam in omnibus voluntatem implere contendunt, inobedientes sunt Deo, qui vult sua obsequia rebus omnibus anteponi. Exilitate sui erga Deum amoris detegunt, cuius famulatus tam parum cordi est, ut eum singulis momentis causis ina-

Eccles. 15

Ioh. 13.

Prov. 24.

Greg. 10.
mor. c. 16

Eccles. 3.

Aug. ser.
157. de
tempore.Ambr. in
psal. 119.
serm. 3.

nium alloquutionum, aut secularium negotiorum calcent, & proterant. Religiosam vitam, quam agunt post secularium conuersionem constituunt, qui diligenter solent diuino cultui intendere, & ut sacrificio Missæ assistant, aut suas preculas recitent, omnia negotia sui status ablegare. Statum suum ignomina afficiunt, & ludibrio aspicientium exponunt; quoniam ipso opere, se religiosos esse, & ordinis sectatores erubescunt, quem in nullo seruare, & in omnibus præterire volunt, & dum seculariter uiuunt, & secularia publicè tractant, spiritualia uero importunis temporibus, quasi cum rubore præstât, ab omnibus irridentur. A rebus prophanis vacant, ut Deo vacent, & ipsi quasi vitam religiosam detestantes, & sanctissimas eius exercitationes odientes, ab his per totum diem vacant, ut sciendis nouitatibus, & uanitatibus interrogandis aut perscrutandis intendant, Ac demum à uita sanctorum & uirorum perfectorum se elongant, qui in suis piis studiis ordinem amant, ordinem enixè custodiunt, orationi lectioni, & rebus diuinis opportunas semper horas constituunt, & spiritualia exercitia omnibus præferunt. Ideo apud Dominum diuersimodè acceptantur obsequia feruidorum & tepidorum. Nam sicut ipse gratum habuit sacrificium Abelis, quod obtulit de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorû, sacrificiû uero Caini aridioribus terræ fructibus oblatum. Spreuit: ita benignè ad obsequia feruidorum respicit, quæ sibi magno amore, & ardenti seruire, & congruis temporibus consecrantur, mûnera uero tepidorum dedignatur respicere, quæ sibi animo irreuerenti, & importunis temporibus, quæ ex uanitatibus supersunt, offeruntur.

Genes. 4.

Ordinem igitur in exercitationibus spiritualibus nobismetipsis constituamus, & illum, sine ulla, quantum fieri possit, interruptione seruemus. Omnes uideant vitam nostram, vitam ordinis esse, & nihil in ea, nisi secundum ordinem gubernari. Horis orationi, & meditationi destinatis, quæ præcipuè diei, & magis quietæ esse debent, orationi & meditationi insistamus: hora psalmodiæ, aut aliis precibus, aut examinationi cõscientiæ aut spiritali lectioni attributa, iisdem operibus occupemur; & si numquam solâ suo cursu cessat, nec à cæpto circulo retrogreditur, numquam nos (quoad fieri possit) inconstantes simus, aut nostri cursus ordinem peruertamus. Tria tamen sunt, quæ meritò exercitiorum spiritualium ordinem mutant, necessitas, charitas, & obedientia. Necessitas est, si aut corporis infirmitas, aut imbecillitas, aut aliquis successus humanus, cui non ualeamus obstare, ordinem præscriptum impediât. Tunc enim, quia homines sumus, quæ sunt hominum patienter à nobis sustinenda sunt, & uoluntas seruandi ordinem, sine ordinatis operibus obseruanda. Cauendum tamen, ne quod necessarium non est, nomine necessitatis se cõtegat, & quod facillè uitare possemus, rei inuitabilis uelamento se operiat. Charitas est, si aliquid in proximorum utilitatè faciendum occurrat quod commodè in aliud tempus protelari nequeat, ut peccatoris confessio excipienda, concio habenda, dubitationi conscientiæ satisfaciendum. Nam tunc charitas dicat, ut dilato sancto exercitio, rebus proximi seruiamus. Vnde Thomas à Campis in illo suo libello, quem uiri spirituales semper præ manibus habent, ita ait: Pro nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquid malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum. Hoc enim pacto opus bonum nõ destruitur, sed in melius commuta-

Thom. à
Campis.
1. de con-
tempu
mundi. c.
15.

A tur. Sine charitate opus extèrnû nihil prodest: quicquid autem ex charitate agitur, quantumcumque etiam paruû sit, & despectum, totum efficitur fructuosum. Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quam quantum quis facit. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui prius communitati, quam suæ uoluntati seruit. Quia uero charitatis opera, quando differri non possunt specialibus deuotionis studiis præponenda sunt, ideo religiosi suæ perfectionis cupidi, qui in animarum curam incumbunt, solent deuotionis studia in eas diei horas reuocare, quæ sunt magis quietæ, & à tumultu hominum secularium remota, quales sunt ad solis ortû, & ad solis occasum, ut sic prius & deuotius Deo uacent, & propriam uirtutem prouchant, reliquum uero diei tempus in animarum salutem impendunt, ex quo si aliquid occupatione externa uacuum fuerit, in studio sacrarum literarum, aut in sacra lectione collocant, & ita totos dies bene occupatos, & diuino numini consecratos indicant. Obedientia est, si tempore, quo aut orare, aut meditari, aut aliquid simile facere constitueramus, prælati aliquid aliud nobis faciendum iniungat. Quia præcepto superioris instante, ordo est obedire, & ordinem impositum nobis inuicere, & relicta oratione, aut cõtemplatione, aut alio quouis particulari opere, ad obediendum proferare. Tunc dicendum est nobis: Nõ mea uoluntas, sed tua fiat. Nam si obedientiæ opera, exercitiorum spiritualium obtentu, detrectare uolumus, & nos ipsos seducimus & uitio propriæ uoluntatis, nostra bona studia euidenter inficimus. Cum propria uoluntas sit, quæ non est Deo, & nobis communis, sed ipsi in prælato præcipiente contradicit. Obedientiæ filij, ait Bonauentura, se totos ad obediendum exponant, moxque ut prælati uocem audierint, quasi diuinitus imperetur, moram pati nesciant, sed relictis omnibus, ad iniuncta quæ fideliter exequenda, promotâ deuotione consurgant, ut vicino obedientiæ pede, uelut uino momento, iubentis uocem, facti exhibitione sequantur. Perfecta obedientia sua imperfecta relinquit. Dicuntur autem nostra specialia opera, imperfecta relinqui, quia cæpta & non consummata manent, sed isto consummationis defectu, suam perfectionem accipiunt. Cum enim obedientiæ causa præciduntur, signum est, nos ea, cum per obedientiam licet, Dei uoluntate facere, & cum iussio superioris accedit, Dei etiam uoluntate prætermitti. Et pius, ac benignus Dominus, qui uidet nos siue in bono opere, siue in operis omissione, eius uoluntate quærere, solet quod obedientiæ causa dimissimus, postea ampliori gratia promouere, & potioribus donis cumulare. Necessitas igitur, & charitas, & obedientia quæ supra omnem ordinem sunt, ordinem nostrorum exercitiorum frangant, his uero, aut aliquo illorum non impediante, nos, repulsis occupationibus superuacuis, semper statutis horis in sanctum opus incumbamus, & nostram salutè ordinatè, constanter, & subtiliter operemur.

Matt. 26

Bonau. in
peccato di
scip. p. 1. c.
4.

Quod religiosus nullam occasionem proficiendi prætermittat.

CAPVT XXXIV.

LEBRIS illa sententia, qua unus ex sapientibus huius sæculi medicæ artis à se elaboratum uolumen incepit; ars longa, & uita breuis, commodè potest spiritualibus rebus aptari, & de uita spiritali, & eius perfectione proferri. Que

Hippocratis
Aphor.
nismorû
1. cap.

tot